

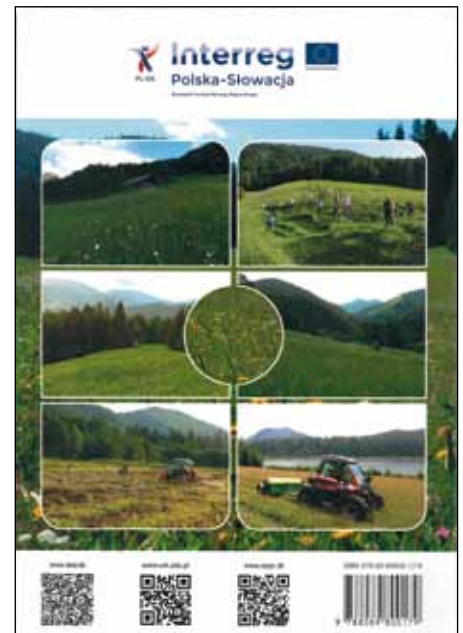
Recenzia metodickej príručky

Martincová J., Szewczyk W., Kováčik P. (eds), 2021: **Opatrenia na zachovanie priaznivého stavu horských lúčnych biotopov/Działania na rzecz zachowania i rewitalizacji górskich biotopów łąkowych.** Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, LESY Slovenskej republiky, š.p., Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, 2021, 94 s. ISBN 978-80-89800-17-9

„*Opatrenia na zachovanie priaznivého stavu horských lúčnych biotopov*“/„*Działania na rzecz zachowania i rewitalizacji górskich biotopów łąkowych*“, tak sa volá publikácia, ktorú koncom októbra 2021 vydali Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, LESY Slovenskej republiky, š.p., Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie. Metodická príručka je výsledkom projektu s názvom „Spoločne za zachovanie a obnovu biodiverzity karpatských horských ekosystémov“, na ktorom sa podieľali tri inštitúcie: LESY SR, š.p., (hlavný partner), Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie a NPPC (projektoví partneri). Projekt bol spolufinancovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014–2020. Hlavným cieľom projektu bola obnova, zachovanie a ochrana biodiverzity horských ekosystémov v cezhraničnom území Karpát. Cieľom projektu bolo aj prispieť k návratu tradičných foriem hospodárenia na horských lúčnych biotopoch. Publikácia širšieho kolektívu autorov s tromi hlavnými editormi (J. Martincová, W. Szewczyk a P. Kováčik), môže poslúžiť ako inšpirácia pri obnove horských lúč. Ide o dvojazyčnú slovensko-poľskú publikáciu, čo umožní oboznámiť sa so získanými informáciami aj na poľskej strane partnera. Už prvý dojem pri stretnutí s touto sympatickou publikáciou je veľmi priaznivý. Tvrdá väzba, impozantný formát, pestrofarebná obálka rozkvitnutej lúky, kvalitný papier, dobrá grafika, nie sú jediným, čím táto publikácia upúta. Ešte prv ako sa do nej začítate, zaujme vás pôsobivé prevedenie obálky, na titulke ktorej je pestrofarebná lúka plná lúčnych kvetov a na zadnej strane fotografie

vystihujúce aktivity projektu. Príťažlivosť publikácie zvyšuje jej samotný obsah a výstižná farebná dokumentácia ako aj historické fotografie zachytávajúce dávnu minulosť hospodárenia v danej oblasti. V úvode sa autor snaží poukázať na význam riešenia danej problematiky, na nevyhnutnosť starostlivosti o trávne porasty kladúc si otázku: *Naskytá sa kľúčová otázka, ako postupovať, čo robiť, aby sme druhovo pestré lúky zachovali a zabránili ich ďalšej sukcesii.* Zamýšľa sa nad tým, ako budú v budúcnosti horské lúky vypadáť, či sa budú kosiť, či sa budú spásť, a či o seno z lúč bude záujem. Cenné sú informácie z histórie obhospodarovania danej oblasti, a najmä z oblasti obnovy druhovo bohatých lúč. Aj mená recenzentov RNDr. Ivany Jongepierovej a prof. Ing. Jána Nováka, PhD., naznačujú, že pôjde o fundované recenzné posudky. V súčasnosti v dôsledku postupného upúšťania od tradičných foriem hospodárenia je zachovanie biodiverzity veľmi naliehavým celospoločenským problémom. Preto aj táto publikácia je inšpiráciou k tomu, ako obnoviť a udržať lúčne horské ekosystémy, ktoré boli pozmenené vplyvom nevhodného využívania a zároveň priniesť aj niečo nové, inovatívne z oblasti obnovy horských lúč. Publikácia je tematicky rozčlenená do 7 hlavných kapitol. Všeobecná časť približuje históriu obhospodarovania daného územia, súčasne prináša informácie o ekologickej obnove druhovo bohatých trávnych porastov a vhodných metódach získavania rastlinného a semenného materiálu a tiež podáva informácie o spôsoboch tradičného manažmentu horských lúč. Okrem všeobecne známych údajov sú prezentované

aj nové inovatívne prírode blízke postupy obnovy trávnych porastov. Vo výsledkovej časti je veľký priestor venovaný samotnému výskumu z oblasti botanického monitoringu trávnych porastov, kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov trávneho porastu a významne ju dopĺňajú aj údaje poľských partnerov ohľadne parazitologického výskumu. Nosnou kapitolou publikácie je návrh manažmentových opatrení pre jednotlivé typy biotopov na zachovanie ich priaznivého stavu, vrátane každej sledovanej lokality. Za zvlášť cenný prínos z hľadiska zachovania biodiverzity považujeme ekologickú obnovu. Na fotografiách je možné vidieť úspešnosť obnovy narušených a zaburinených plôch prostredníctvom nastielania zeleného sena. Na čo treba z pohľadu ochrany prírody upozorniť, je použitie „kartáčového“ zberača na zber semien z druhovo bohatých lúč. Táto metóda obnovy sa na Slovensku ešte nerealizovala, v rámci projektu sa podarilo zabezpečiť toto jedinečné zariadenie, čo možno považovať za významný prínos pri zvyšovaní biodiverzity horských lúč. Na záver nezostáva nič iné len popriať tejto publikácii, nech si nájde svojich priaznivcov a nech bude praktickou inšpiráciou k tomu, ako lúky obhospodarovať, aby boli druhovo pestré. Každopádne, publikácia je dôvodom na radosť, autorskému kolektívu úprimne gratulujeme a odporúčame ju všetkým, ktorí sa obnovou zaoberajú. V závere autori dúfajú, že týmto projektom sa spolupráca nekončí, ale že bude pokračovať aj v budúcnosti pri obnove ďalších horských ekosystémov.

Marián Dukes, Slovenský CHOV